

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki energiatehokkuuslain muuttamisesta. Laissa säädettäisiin datakeskuksiin, joiden asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 500 kW, kohdistuvasta velvollisuudesta asettaa yleisesti saataville tietyt itseään koskevat tiedot. Lailla pantaisiin osaksi täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791 energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	4
3 Nykytila ja sen arviointi.....	4
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	4
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	4
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	4
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	5
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	5
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	5
6 Lausuntopalaute	6
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	6
8 Voimaantulo	6
9 Toimeenpano ja seuranta	7
10 Suhde muihin esityksiin.....	7
10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	7
10.2 Suhde talousarvioesitykseen	7
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	7
LAKIEHDOTUS	9
energiatehokkuuslain muuttamisesta	9

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroopan komissio antoi 14.7.2021 ehdotuksen uudeksi energiatehokkuusdirektiiviksi. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791 energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (jäljempänä energiatehokkuusdirektiivi) tuli voimaan 10.10.2023. Ehdotettavalla lailla pantaisiin täytäntöön direktiivin 12 artiklan 1 kohta, joka tulee panna täytäntöön viimeistään 15.5.2024.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi datakeskusten omistajille ja ylläpitäjille velvollisuus asettaa julkisesti saataville direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja ja liitteessä VII määritellyt tiedot. Velvoite koskisi datakeskuksia, joiden tehontarve on vähintään 500 kW.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Energiatehokkuusdirektiivin uudelleenlaatumista koskevassa ehdotuksessaan (KOM(2021) 558 final) EU:n komissio esitti energianhallintajärjestelmiä ja energiakatselmuksia koskevan 11 artiklan 10 kohdassa otettavan käyttöön velvoite seurata datakeskusten energiatehokkuutta, jotta myöhemmin voidaan vahvistaa joukko datakeskusten kestävyysindikaattoreita. Esityksen mukaan niiden datakeskusten omistajat ja ylläpitäjät, joilla on merkittävä energiankulutus, on velvoitettava asettamaan julkisesti saataville direktiivin asianomaisessa liitteessä mainitut tiedot, jotka jäsenvaltioiden olisi sen jälkeen raportoitava komissiolle.

Hyväksytyyn direktiiviin sääntely laajeni ehdotetusta siten, että siihen tuli oma artiklansa datakeskuksista (12 artikla), jonka 1 kohta on vastaava kuin edellä mainittu ehdotuksen 11 artiklan 10 kohta. Tämän lisäksi direktiiviin otettiin valtuutus komissiolle antaa delegoituja säädöksiä, joista ensimmäinen tulisi antaa 31.12.2023 mennessä. Näillä säädöksillä täydennetään direktiiviä vahvistamalla yhteinen unionin järjestelmä sen alueella sijaitsevien datakeskusten kestävyysluokittelumiseksi. Tämän valtuutuksen perusteella komissio antoi 14.3.2024 asetuksen, jossa säädetään tarkemmin tiedoista, keskeisistä suorituskykyindikaattoreista sekä tietojen seurannasta ja toimittamisesta komission ylläpitämään eurooppalaiseen datakeskustietokantaan.

Hallituksen esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä.

Energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpano valmistellaan työ- ja elinkeinoministeriön johtamassa laajapohjaisessa työryhmässä, jonka alaisuudessa toimivat artiklakohtaiset asiantuntijatyöryhmät. Tämän esityksen valmistelua on tukenut direktiivin 12 artiklan täytäntöönpanoa valmisteleva asiantuntijatyöryhmä, johon on kuulunut edustajia työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi liikenne- ja viestintäministeriöstä, Energiavirastosta, Motiva Oy:stä sekä Datakeskusyhdistyksestä.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Vuonna 2018 datakeskusten osuus EU:n jäsenvaltioiden sähkönkysynnästä oli 2,7 prosenttia. Niiden energiankulutuksen on kuitenkin ennustettu kasvavan merkittäväällä tavalla: Vuonna 2018 unionin datakeskusten energiankulutus oli 76,8 terawattituntia, ja sen odotetaan nousevan vuoteen 2030 mennessä 98,5 TWh:iin, mikä merkitsisi 28 prosentin lisäystä. Tähän liittyen komissio korosti 19 päivänä helmikuuta 2020 antamassaan tiedonannossa ”Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa”, jäljempänä ”Unionin digitaalistrategia”, että tarvitaan erittäin energiatehokkaita ja kestäviä datakeskuksia sekä televiestintäoperaattoreiden ympäristöjalanjälkeä koskevia avoimuustoimenpiteitä.

Unionin digitaalistrategiassa korostettiin jo erittäin energiatehokkaiden ja kestävien datakeskusten tarvetta ja peräänkuulutettiin televiestintäoperaattoreiden ympäristöjalanjälkeä koskevia avoimuustoimenpiteitä. Tieto- ja viestintätekniikan ja erityisesti datakeskusten kestävä kehityksen edistämiseksi jäsenvaltioiden olisi edellytettävä datakeskusten energiatehokkuuden, vesijalanjäljen ja kysyntäjouaston kannalta merkityksellisten tietojen keräämistä ja julkaisemista unionin yhteisen mallin pohjalta. Jäsenvaltioiden olisi edellytettävä tietojen keräämistä ja julkaisemista ainoastaan datakeskuksista, joilla on merkittävä jalanjälki ja joiden osalta uusien tai olemassa olevien laitosten asianmukaiset suunnittelu- tai tehokkuustoimet voivat vähentää merkittävästi energian ja veden kulutusta, parantaa järjestelmien tehokkuutta edistäen verkon hii-lestä irtautumista tai parantaa hukkalämmön uudelleenkäyttöä lähistöllä sijaitsevissa laitoksissa ja lämpöverkoissa.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi direktiivi kohdistaa sääntelyä datakeskuksiin. Direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetään datakeskuksille velvollisuus asettaa julkisesti saataville tiettyjä itseään koskevia tietoja. Nämä tiedot yksilöidään direktiivin liitteessä VII. Tiedot on 12 artiklan 1 kohdan mukaan asetettava saataville viimeistään 15.5.2024 ja sen jälkeen vuosittain.

3 Nykytila ja sen arviointi

Energiatehokkuusdirektiivin 12 artikla on sisällöltään uusi säännös direktiivissä. Vastaavaa sääntelyä ole aiemmin ollut myöskään kansallisesti.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Energiatehokkuuslakiin esitetään otettavaksi uusi pykälä datakeskuksilta edellytettävästä tietojen asettamisesta julkisesti saataville.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Sääntelyn piiriin on arvioitu tulevan noin 50 datakeskusta, joskin arviossa on merkittäviä epävarmuuksia. Näiden lisäksi Suomessa toimii jonkin verran asetettua alarajaa pienempiä datakeskuksia, joiden lukumäärästä ei ole saatavilla tarkkaa tietoa.

Nyt ehdotettava sääntely, joka koskisi vaadittujen tietojen asettamista julkisesti saataville datakeskuksiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten arvioidaan jäävän erittäin vähäisiksi. Kansantaloudellisia tai kotitalouksiin kohdistuvia vaikutuksia ei ole havaittu.

Sääntelyn ympäristövaikutusten oletetaan olevan lähtökohtaisesti positiivisia, mutta mittakaavaa on vaikea arvioida ennalta johtuen ympäristövaikutusten välillisyydestä. Tälle syynä on se, että tietojen julkistamisen tosiasiallista vaikutusta datakeskusten toimintaan ja toimintaympäristöön on vaikea ennakoita. Ympäristövaikutusten on mahdollista ennakoita kuitenkin olevan positiivisia tulevaisuudessa, jos datakeskusten julkistamat tiedot heijastuvat toimintoihin yhteiskunnassa, mutta oletettavasti varsin vähäisiä.

Myös yhteiskunnallisten vaikutusten ennakoitaan olevan positiivisia. Datakeskuksia koskevan tiedon jakamisen ja julkistamisen arvioidaan vaikuttavan myönteisesti datakeskusten energiatehokkuuteen. Tietojen julkistuksen ansiosta saatavat tiedot tarjoavat vertailutietoa eri jäsenvaltioista, ja tässä vertailussa Suomella on hyvistä lähtökohdistaan johtuen mahdollisuus saavuttaa hyötyjä.

Tällä esityksellä täytäntöön pantava direktiivin 12 artiklan 1 kohta ja liite VII eivät sisällä juurikaan kansallista liikkumavaraa. Mahdollista liikkumavaraa voi sisältyä siihen, sisällytetäänkö sääntelyn soveltamisalaan myös pienempiä datakeskuksia kuin ne, joiden asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 500 kW tai siihen, miten sääntelyn kohteena olevat datakeskukset asettavat vaadittavat tiedot saataville. Lisäksi on huomattava, ettei liitteen VII luettelo saataville asetettavista tiedoista ole tyhjentävä, vaan vähimmäisvaatimus.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksessä ehdotetulle ei ole havaittu olevan muuta vartenotettavaa vaihtoehtoa. Direktiivin mahdollistama liikkumavara on erittäin vähäinen.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Saksa

Saksa edellyttää energiatehokkuuden lisäämisestä annetussa laissaan julkistettavan seuraavia tietoja: datakeskuksen nimi ja sen omistajan ja ylläpitäjän nimi, datakeskuksen kokoluokka tietotekniikan mukaan kytketyn kuorman mukaan, postinumero, jonka alueella datakeskus sijaitsee, keskuksen pinta-ala, tietotekniikan nimellisteho ja konesalin ei-redundantti nimellisliitäntäteho. Lisäksi edellytetään julkistettavan seuraavat yleiset tiedot konesalikeskuksen toiminnasta viimeisen kokonaisen kalenterivuoden aikana: sähkön kokonaiskulutus mukaan lukien omatuotanto, sähkön kokonaisuus ja syöttöverkkoon takaisin syötetty sähkö, uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön kokonaiskulutuksesta, ilmaan, veteen tai maahan vapautuvan mitattavan tai arvioidun hukkalämmön määrä ja keskilämpötila, palvelinkeskuksen lämmönkuluttajille toimittaman hukkalämmön määrä, palvelinkeskuksessa tallennettujen ja käsiteltyjen tietojen määrä, koko konesalin energiankulutuksen tehokkuus, uudelleenikäytetyn energian osuus, jäähdytysjärjestelmän tehokkuus ja vedenkäytön hyötysuhde.

Datakeskusoperaattorit ovat velvollisia toimittamaan tiedot kunkin vuoden maaliskuun 31. päivään mennessä. Tiedot julkaistaan edelliseltä kalenterivuodelta ja toimitetaan liittovaltion hallitukselle käyttäen liittovaltion hallituksen toimittamaa sähköistä mallia. Laissa myös edellytetään datakeskuksilta muun muassa ympäristöjärjestelmää.

Liittovaltion hallitus perustaa energiatehokkuusrekisterin, johon datakeskusten toimittamat tiedot tallennetaan.

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

2 §. Soveltamisala

Energiatehokkuuslain soveltamisala laajennettaisiin kattamaan datakeskukset. Datakeskukset eivät tällä hetkellä kuulu energiatehokkuuslain soveltamisalaan, minkä vuoksi lain soveltamisalaa on tarpeen laajentaa.

3 § Määritelmät

Lain 3 §:ään lisättäisiin uusi 32 kohta, joka sisältäisi datakeskuksen määritelmän. Kohta panee täytäntöön direktiivin 2 artiklan 49 kohdan.

29 f § Datakeskuksia koskevat tiedot

Pykälässä säädettäisiin datakeskuksen omistajalle tai ylläpitäjälle velvollisuus asettaa julkisesti saataville direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot. Näitä tietoja olisivat direktiivin liitteessä VII luetellut tiedot. Velvollisuus ei kuitenkaan koskisi datakeskuksia, joita käytetään puolustuksessa ja väestönsuojelussa, tai jotka tarjoavat palvelujaan yksinomaan lopputarkoitukseen, joka on puolustus ja väestönsuojelu, eikä datakeskuksia, joiden asennetun tietotekniikan tehontarve on vähemmän kuin 500 kW. Velvollisuus ei kattaisi tietoja, jotka ovat liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja liikesalaisuuksia.

Direktiiviin otetun 500 kW:n kokorajauksen perusteena on se, että tietojen keräämistä ja julkaisemista on pidetty tarkoituksenmukaisena ainoastaan datakeskuksista, joilla on merkittävä ja-lanjälki ja joiden osalta uusien tai olemassa olevien laitosten asianmukaiset suunnittelu- tai tehokkuustoimet voivat vähentää merkittävästi energian ja veden kulutusta, parantaa järjestelmien tehokkuutta edistäen verkon hiilestä irtautumista tai parantaa hukkalämmön uudelleenkäyttöä lähistöllä sijaitsevissa laitoksissa ja lämpöverkoissa. Toisaalta direktiivin liikkumavara mahdollistaa ainoastaan sääntelyn tiukennuksen, eli jos direktiivissä säädetyistä rajasta halutaan poiketa, se on mahdollista ainoastaan siten, että rajaa pienemmät datakeskukset tulevat sääntelyn piiriin. Tällaiselle kansalliselle ratkaisulle ei kuitenkaan ole havaittu perusteita.

Direktiivi edellyttää tietojen asettamista julkisesti saataville vuosittain viimeistään 15.5.

Pykälä panee täytäntöön direktiivin 12 artiklan 1 kohdan.

8 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

9 Toimeenpano ja seuranta

10 Suhde muihin esityksiin

10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esitys ei ole riippuvainen muista esityksistä.

10.2 Suhde talousarvioesitykseen

Esityksellä ei ole talousarviovaikutuksia.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perusoikeudet suojaavat pääsäännön mukaan Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevia ihmisyksilöitä. Oikeushenkilöitä perusoikeudet suojaavat välillisesti, sillä oikeushenkilön asemaan puuttuminen saattaa merkitä kajoamista oikeushenkilön taustalla olevan yksilön oikeuksiin (ks. HE 309/1993 vp, s. 21–25).

Varallisuusarvoiset immateriaalioikeudet, kuten tekijänoikeus, patenttioikeus ja tavaramerkki-oikeus luetaan vakiintuneesti perustuslain 15 §:ssä turvatuksi omaisuudensuojan piiriin (HE 309/1993 vp, s. 62/II, PeVL 1/1995 vp, s. 1/II, PeVL 38/2000 vp, s. 2/I, PeVL 7/2005 vp, s. 2/I, sekä PeVL 27/2008 vp). Kuten edellä mainitut teollis- ja tekijänoikeudet, myös liikesalaisuudet eroavat esineisiin ja muuhun fyysiseen omaisuuteen liittyvästä omaisuuden suojasta siten, että liikesalaisuudet koskevat aineetonta omaisuutta. Vaikka liikesalaisuuksien suoja eroaa joissain suhteissa teollis- ja tekijänoikeuden suojasta, voidaan liikesalaisuuksienkin katsoa kuuluvan perustuslain 15 §:ssä turvatuksi omaisuudensuojan piiriin. Omaisuuden suoja koskevan perustuslain 15 §:n 1 momentin nojalla jokaisen omaisuus on turvattu ja 2 momentin nojalla omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttää korvausta vastaan säädetään lailla. Koska ehdotettavassa laissa ei ehdoteta pakkolunastusta tai siihen verrattavaa toimenpidettä, on ehdotusta arvioitava perustuslain 15 §:n osalta ainoastaan omaisuuden (tässä tapauksessa liikesalaisuuksien) turvaamisen näkökulmasta.

Toiminnanharjoittajiin kohdistuva velvollisuus asettaa julkisesti saataville liiketoimintaansa koskevia tietoja saattaisi loukata näiden omaisuuden suoja edellyttämällä liiketoiminnan kannalta sensitiivisen tiedon asettamista julkisesti saataville. Energiatehokkuusdirektiivin 12 artiklan 1 kohdassa suljetaan kuitenkin tämän velvollisuuden ulkopuolelle tiedot, joihin sovelletaan liikesalaisuuksia ja luottamuksellisuutta suojaavaa unionin oikeutta ja kansallista lainsäädäntöä. Tässä hallituksen esityksessä tämä rajausta pantaisiin täytäntöön viittaamalla EU:n liikesalaisuusdirektiivin kansallisesti täytäntöönpanevaan säädökseen liikesalaisuuslakiin (595/2018) ja erityisesti sen 2 §:ssä liikesalaisuudelle annettuun määritelmään.

Ponsi

Koska energiatehokkuudesta annetussa direktiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

energiatehokkuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään energiatehokkuuslain (1429/2014) 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1338/2016, uusi 5 kohta, lain 3 §:ään uusi 24 kohta, sellaisena kuin se on laissa 787/2020 ja lakiin uusi 29 f § ja

muutetaan lain 2 §:n 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1338/2016 ja lain 3 §:n 23 kohta, sellaisena kuin se on laissa 787/2020, seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

- 4) valtion 3 §:n 17 kohdassa tarkoitettuihin keskushallintoviranomaisiin näiden hankkiessa 5 a luvussa tarkoitetun mukaisesti tuotteita, palveluja ja rakennuksia; ja
- 5) datakeskuksiin.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

---

23) *etäluettavuudella* mittarin toiminnallisuutta, jossa mittarin rekisteröimä tieto luetaan viestintäverkon kautta rakennuksen ulkopuolelta; ja

24) *datakeskuksella* energiatilastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2008 liitteessä A olevassa 2.6.3.1.16 kohdassa määriteltyä datakeskusta.

5 b luku

Datakeskukset

29 f §

Datakeskuksia koskevat tiedot

Suomen alueella toimivan datakeskuksen, jonka asennetun tietotekniikan tehontarve on vähintään 500 kilowattia, omistajan tai ylläpitäjän, on asetettava julkisesti saataville energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1791 liitteessä VII luetellut tiedot. Vuoden 2023 tietojen osalta tiedot on asetettava saataville viimeistään 31.12.2024, vuoden 2024 tietojen osalta viimeistään 15.5.2025 ja siitä lähtien vuosittain viimeistään 15.5. kutakin edeltävää vuotta koskien.

Edellä 1 momentissa säädettyä ei sovelleta datakeskuksiin, joita käytetään puolustuksessa tai väestönsuojelussa tai jotka tarjoavat palvelujaan yksinomaan lopputarkoitukseen, joka on puolustus ja väestönsuojelu.

Edellä 1 momentissa säädetty ei koske liikesalaisuuslain (595/2018) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

